

A földgilisztaszám trendje különbözően művelt talajokon (Hatvan, 2002-2010)

Művelési kezelések: 1. Szántás (28-32 cm, SZ) és elmunkálás, 2. Lazítás (35-40 cm, L), elmunkálás tárcsával, 3. Kultivátoros művelés (14-16 cm, SK), 4. Kultivátoros művelés (20-22 cm, K), 5. Tárcsás művelés (14-16 cm, T), 6. Direktvetés (DV).

Növények: 2002: *mustár*, 2003: őszi búza, 2004: rozs, 2004: *borsó*, 2005: őszi búza, 2005: *mustár*, 2006: őszi búza, 2006: *facélia*, 2007: kukorica, 2008: napraforgó, 2009: őszi búza, 2009: *mustár*, 2010: kukorica (a köztes talajkondíció javító növények dőlt betűvel szedve).

Gilisztaszám db/m²/0-20 cm (2009)

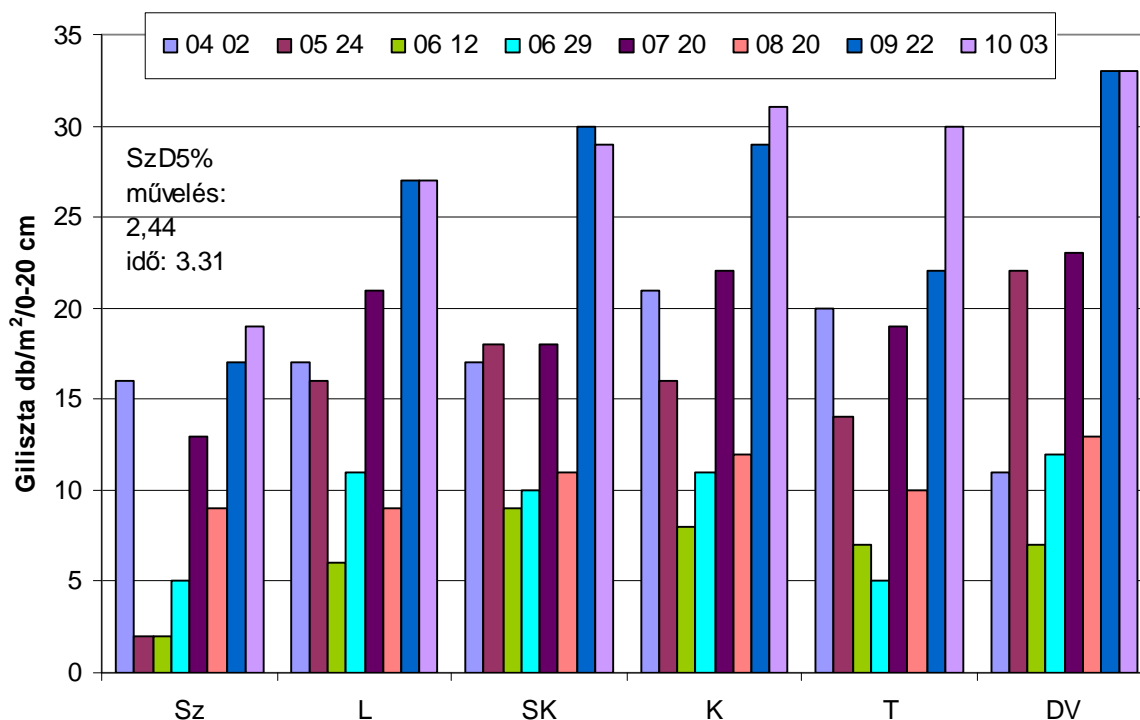
Nap	SZ	L	SK	K	T	DV
03 21 búzaállomány	36	33	36	36	34	37
05 08 búzaállomány	26	36	31	38	35	37
05 26 búzaállomány	39	42	39	42	40	40
06 30 búzaállomány	24	32	37	32	31	36
07 09 hántott tarló	38	36	42	44	40	39
08 10 kelő mustár	34	38	34	38	34	35
08 24 mustár állomány	29	28	39	42	40	37
10 18 zúzott tarló	34	38	43	45	42	40
10 31 alapművelés	28	40	49	51	46	41
Átlag	32	36	39	41	38	38

Értékelés. A földgiliszták a talajt jól árnyékoló búza alatt, továbbá a zúzott tarló talajában egyformán kedvező életfeltételeket találtak. Nagyobb a gilisztaszám a lazításos kezeléseknél (K, SK, L), mint a szántott (SZ), vagy sekélyen művelt talajban (T). A bolygatatlan talaj (DV) kedvezőbb, mint a forgatással művelt. A kedvező talajállapot a tenyészidő egészében jó élőhelyet nyújtott, a csapadék hiány nem bizonyult hátrányosnak.

Gilisztaszám db/m²/0-20 cm (2010)

Nap	Sz	L	SK	K	T	DV	Átlag
04 02 áttelelt talaj	16	17	23	21	20	21	20
05 03 magágykészítés	17	25	27	27	25	23	24
05 24 kelő kukorica	11	16	18	16	16	22	17
06 12 kukorica állomány	9	11	12	17	10	15	12
06 29 kukorica állomány	8	11	10	11	5	12	10
07 20 kukorica állomány	13	21	18	22	19	23	19
08 20 kukorica állomány	9	12	11	12	10	13	11
09 22 érő kukorica	17	27	30	29	22	33	26
10 03 érő kukorica	19	27	29	31	30	33	28
10 29 alapművelés	28	29	29	34	25	27	29
Átlag	15	20	21	22	18	22	20

Értékelés. A teljes tenyészidőben csapadékos időszak nem kedvezett a földgiliszta tevékenységnek. Nagyobb számban fordultak elő vetés előtt, vagyis a csapadékos időszak előtt, illetve a kissé szárazabb őszi időszakban. A szántott talaj ugyanúgy kissé hátrányosnak bizonyult, mint más években.

A földgilisztaszám (db/m²/0-20 cm) alakulása a 2010. tenyészidőben.

További eredmények:

Gilisztatrend (2002-2010) a fő növények alatt

Év	Sz	L	SK	K	T	DV
2003 (őszi búza)	16	19	21	28	20	22
2004 (rozs)	19	21	33	36	36	30
2005 (őszi búza)	34	39	45	46	42	40
2006 (őszi búza)	31	37	42	46	39	41
2007 (kukorica)	26	30	33	35	33	29
2008 (napraforgó)	31	33	34	36	31	32
2009 (őszi búza)	32	36	39	41	38	38
2010 (kukorica)	12	18	18	20	16	22

Értékelés. A földgilisztaszám és a fővetésű növények között változó a kapcsolat, pl. a 2007. és a 2010. évi kukorica alatt nagyobb eltérés tapasztalható. Az ok a csapadékoságban keresendő, a 2007. nyár közepéig szárazabb időszakban jobb életfeltételeket találtak, mint az esősebb 2010. évben.

Gilisztatrend (2002-2009) a másodvetések alatt

Év	Sz	L	SK	K	T	DV
2002 (mustár)	11	16	18	16	18	17
2004 (borsó)	14	19	21	24	22	20
2005 (mustár)	23	24	25	23	17	21
2006 (facélia)	40	47	50	51	43	45
2009 (mustár)	34	37	41	43	40	42

Értékelés. A másodvetések alatt mért gilisztaszám változatos. A 2005. évtől mért nagyobb gilisztaszám vélhetően a szervesanyagban gazdagodó talajnak tudható be.

Gilisztatrend a felszíntakarás szerint (2002-2010)

Év/tenyészedő	0 %	25 %	35 %	65 %
2002 átlagos	28	30	34	26
2003 száraz	16	20	24	23
2004 száraz	36	34	48	40
2005 csapadékos	44	50	59	55
2006 csapadékos	48	53	62	51
2007 száraz	44	47	55	45
2008 csapadékos	30	30	38	29
2009 száraz	32	36	40	38
2010 csapadékos	15	19	22	22

Értékelés. Az eredmények ismert tényeket igazolnak, a földgiliszták előnyben részesítik a vetés idején is jól takart talajt, mivel csekélyebb a talajon keresztül bekövetkező hő- vagy csapadék-stressz hatása.

Gilisztatrend a lazult réteg mélysége és a felszíntakarás szerint

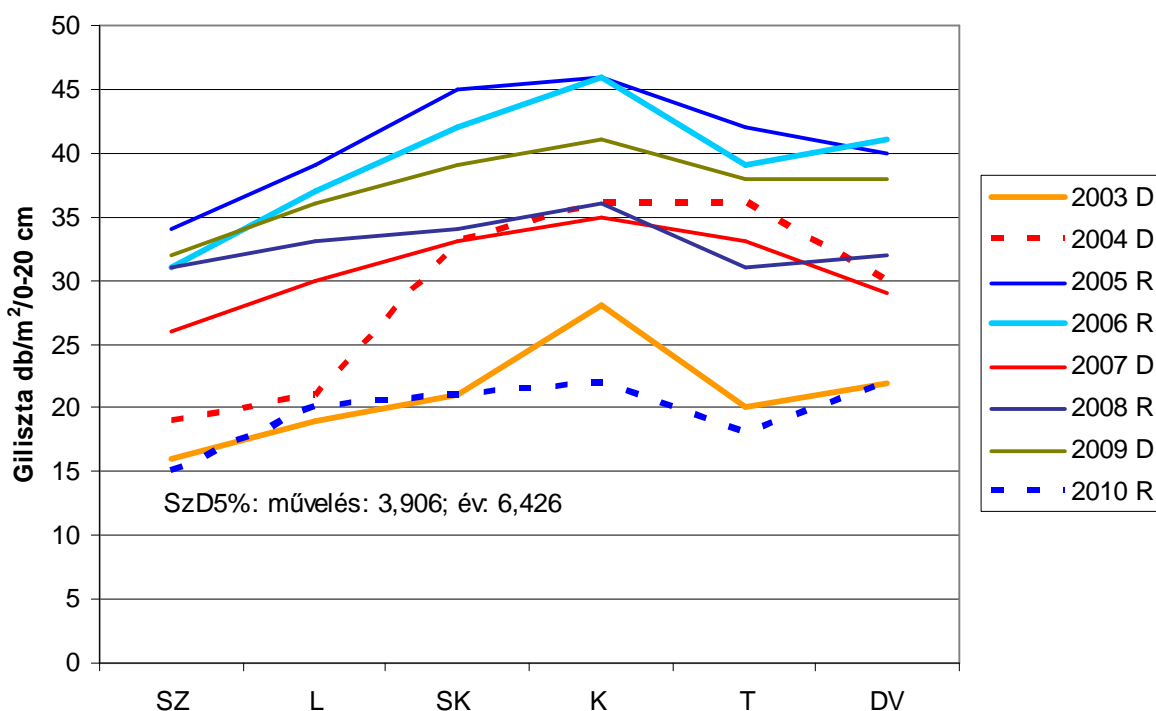
Év/tenyészedő	0 %	25 %	25 %	35%	65%
	30 cm	16cm	35 cm	20 cm	0cm
2002 átlagos	28	30	32	34	26
2003 száraz	16	21	19	24	23
2004 száraz	36	32	36	48	40
2005 csapadékos	44	42	58	59	55
2006 csapadékos	48	47	59	62	51
2007 száraz	44	42	52	55	45
2008 csapadékos	30	27	33	38	29
2009 száraz	32	39	41	38	38
2010 csapadékos	15	18	20	22	22

Értékelés. A mélyebb lazultság akkor nyújt jobb élőhelyet, ha a felszín is kellő mértékben takart. A nem bolygatott, jól takart, ugyanakkor elegendően lazult állapot (DV) hasonlóan kedvező, mint a művelés mélység szerint eltérő változat (K). A 2010. okt. 29-én végzett alpműveléskor tapasztalt nagy gilisztaszám a talaj (sok esőt követően ülepített) jó regenerálódó képességét igazolja.

Gilisztatrend (2003-2010)*

	SZ	L	SK	K	T	DV
2003 D	16	19	21	28	20	22
2004 D	19	21	33	36	36	30
2005 R	34	39	45	46	42	40
2006 R	31	37	42	46	39	41
2007 D/A	26	30	33	35	33	29
2008 R	31	33	34	36	31	32
2009 D	32	36	39	41	38	38
2010 R	15	20	21	22	18	22

*D: száraz idény, A: átlagos idény, R: csapadékos idény

A művelés által befolyásolt talajállapot és a földgilisztaszám összefüggései (2002-2010) száraz (D), átlagos (A) és csapadékos (R) idényekben

Művelési kezelések: Szántás (28-32 cm, SZ) és elmunkálás, Lazítás (35-40 cm, L), elmunkálás tárcsával, Kultivátoros művelés (14-16 cm, SK), Kultivátoros művelés (20-22 cm, K), Tárcsás művelés (14-16 cm, T), Direktvetés (DV).

Értékelés: A legnagyobb bolygatással járó szántástól és a lazítástól a csak vetésre kiterjedő bolygatás hatása tanulmányozható. A nagyobb talajbolygatás gyengébb, a kevesebb jobb élőhelyet képezett. A maximum a mulcshagyó, a talajt kíméletesen lazító kultivátoros művelésnél van. Sajátos a csapadék hatása. Az első (2003) száraz év hatása a talaj csekélyebb alkalmassága (2. kísérleti év) ugyanúgy kedvezőtlennek bizonyult, mint jobb talajkondíciónál a sok csapadék (2010). A korábbi (2005, 2006, 2008) csapadékos évek a 2010-nél kisebb mennyiséget és a jobb eloszlást tekintve nem rontották az élőhely értékét, ugyanígy a száraz évek sem (2004, 2007, 2009). Az évek között két csapadékosabb (2005, 2006), illetve egy száraz (2009) megbízhatóan jobb talajkondíció létrehozására adott esélyt, ezáltal jobb élőhely alakulhatott ki.